

FORUMUL
RJC
Reformarea Justiției și
Combaterea Corupției

SINTEZĂ

Acest document a fost realizat în cadrul proiectului „Protejarea democrației în perioada post-electorală: Răspuns strategic și multisectorial împotriva amenințărilor hibride ce atentează la instituțiile democratice ale Republicii Moldova”, implementat de Centrul de Resurse Juridice din Moldova cu sprijinul financiar al Ambasadei Regatului Țărilor de Jos. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Regatului Țărilor de Jos.

„Acest forum a devenit un reper de substanță și competență în dezbaterile despre statul de drept din Republica Moldova”

Alexandru Munteanu,
Prim-ministrul
Republicii Moldova

PREFAȚĂ

Această sinteză prezintă principalele teme, provocări și recomandări discutate în cadrul celei de-a 7-a ediții a Forumului „Reformarea Justiției și Combaterea Corupției”, desfășurat la Chișinău în perioada 16–17 decembrie 2025. Organizat de Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) în parteneriat cu Ministerul Justiției și cu sprijinul Ambasadei Țărilor de Jos, forumul a constituit o platformă relevantă de dialog, care a reunit peste 150 de profesioniști și actori-cheie din sectorul justiției, decidenți politici, reprezentanți ai societății civile și parteneri de dezvoltare.

Evenimentul a urmărit identificarea unor soluții și practici eficiente pentru accelerarea reformei justiției și consolidarea eforturilor de combatere a corupției, într-un context marcat de presiuni instituționale și așteptări publice ridicate.

Sinteza vizează cu acuratețe principalele discuții. Pentru o imagine comprehensivă a tuturor dezbaterilor și a concluziilor, vă îndemnăm să vizionați [înregistrarea video a evenimentului](#).

CRJM este în căutarea activă a partenerilor interesați să contribuie la organizarea ediției 2026. Dacă sunteți interesați să susțineți această inițiativă importantă pentru consolidarea democrației din Republica Moldova, lăsați-ne un mesaj la adresa electronică ilie.chirtoaca@crjm.org.

Cu înaltă considerație

Ilie Chirtoacă,
Președinte

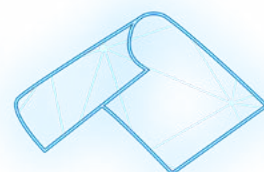
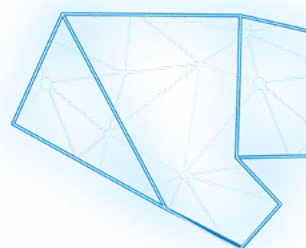
CRJM CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE DIN MOLDOVA
Drepturi și justiție pentru toți

str. A. Șciusev 33, Chișinău MD-2001, Republica Moldova

+373 69 402471

www.crjm.org

[Facebook](#) | [Twitter](#) | [LinkedIn](#) | [Instagram](#) | [YouTube](#)

SEMNALE POLITICE

JUSTIȚIA – TEST DECISIV PENTRU INTEGRAREA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Prim-ministrul Alexandru Munteanu a încadrat reforma justiției ca fundament pentru toate celelalte politici publice și condiție indispensabilă pentru aderarea la UE. Premierul a afirmat că fără o justiție credibilă nu există viitor european și nici dezvoltare economică durabilă. Reforma e incomodă și lovește interese vechi, dar Guvernul își asumă ducerea la bun sfârșit a evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor. Accentul cade pe livrabile concrete și după vetting: ocuparea funcțiilor vacante, accelerarea dosarelor de corupție, confiscarea bunurilor infracționale și digitalizarea, plus o delimitare mai clară a responsabilităților și o coordonare interinstituțională mai eficientă. Aplicarea egală a legii, fără excepții și fără double standarde, este testul real al statului de drept. Justiția nu e „un capitol”, ci contractul de bază dintre stat și cetățean – iar succesul ei determină credibilitatea întregii guvernări.

REFORMA JUSTIȚIEI TREBUIE SĂ ADUCĂ REZULTATE VIZIBILE PENTRU CETĂȚENI

Ambasadoarea UE în Republica Moldova Ivonna Piorko a recunoscut progresele consemnate în Raportul Comisiei Europene din 2025, inclusiv îmbunătățirea integrității sistemului și continuarea evaluării externe. Ea a subliniat că vetting-ul a devenit un element structural al reformei, nu doar o cerință formală a procesului de aderare, ci un răspuns la așteptările cetățenilor. În același timp, a atras atenția că ritmul reformelor trebuie accelerat, iar cooperarea interinstituțională consolidată. Întărirea capacităților de urmărire penală și recuperare a activelor rămâne esențială pentru rezultate vizibile. Digitalizarea sistemului judiciar este un instrument-cheie pentru modernizare și transparență, iar delegația UE va investi substanțial în următorii ani în acest sector.

REFORMA JUSTIȚIEI – EXPRESIA VOINȚEI INTERNE ȘI A RESPONSABILITĂȚII FAȚĂ DE STANDARDELE EUROPENE

Ambasadorul Regatului Țărilor de Jos Fred Duijn a evidențiat că reforma justiției a pornit din voința internă a societății moldovenești, nu ca o impunere externă. El a accentuat importanța angajamentului politic și a adoptării legislației necesare pentru a susține acest proces dificil. Statul de drept, a remarcat acesta, înseamnă reguli clare și instanțe capabile să le aplice independent atunci când sunt încălcate. Aderarea la Uniunea Europeană presupune instituții reziliente și o cultură a respectării normelor. Ambasadorul a încurajat un dialog critic și orientat spre soluții pentru a accelera pregătirea pentru aderare.

INDEPENDENȚA ȘI INTEGRITATEA SECTORULUI JUSTIȚIEI

Bilanțul Strategiei 2022–2025

PRINCIPALELE REZULTATE

RESETAREA ORGANELOR DE
AUTOADMINISTRARE (CSM ȘI CSP)

OPERAȚIONALIZAREA PROCESULUI
DE VETTING AL JUDECĂTORILOR ȘI
PROCURORILOR

REFORMAREA CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE
ȘI NUMIREA A APROXIMATIV 50% A
JUDECĂTORI NOI

ADOPTAREA UNEI NOI LEGI CU PRIVIRE LA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

FACILITAREA ACCESULUI PERSOANELOR LA
JUSTIȚIE PRIN APLICAREA TEHNOLOGIILOR
INFORMAȚIONALE

FORTIFICAREA MECANISMULUI DE
CONTROL AL AVERILOR ȘI INTERESELOR
PERSONALE ȘI EFICIENTIZAREA ACTIVITĂȚII
ANI

CE SE ÎNTÂMPLĂ?

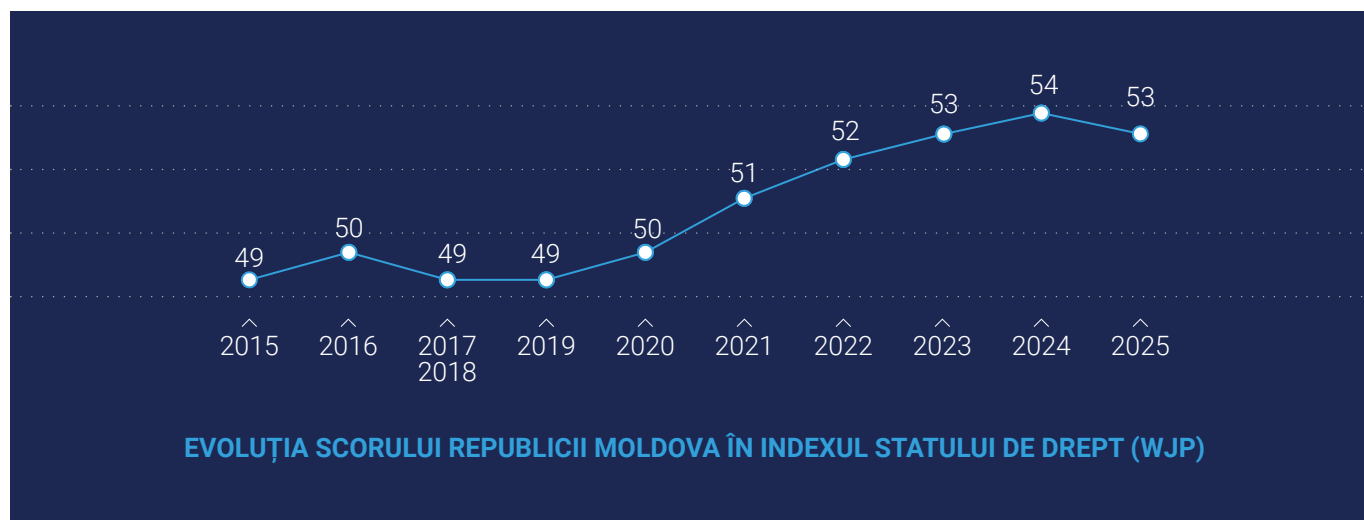
Strategia pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției (2022 - 2025)¹ a fost implementată, în linii generale, conform calendarului prestabilit, fără extinderi succesive ale termenelor, ceea ce denotă o planificare mai realistă, o asumare instituțională mai fermă față de iterațiile anterioare. În perioada de referință, autoritățile anunță realizarea a peste 80% dintre măsurile preconizate, iar după evaluarea integrală se estimează atingerea unui grad de realizare de circa 90%. Evaluarea realizată de Comisia Europeană în raportul de extindere din 2025 susține că implementarea strategiei și a planului de acțiuni este „satisfăcătoare”².

MĂSURI REALIZATE

Peste 80% dintre măsurile preconizate au fost realizate în termenul stabilit

Odată cu avansarea implementării reformei, Indexul Statului de Drept a depășit faza de stagnare istorică, înregistrând o ascensiune constantă între 2020 și 2024. Totuși, tendința globală descrisă de World Justice Project (WJP) indică o accelerare a regresului: în 2025, 68% dintre țările evaluate au înregistrat un declin al statului de drept (față de 57% în 2024). În acest context, Moldova a avut o evoluție mixtă: după un avans în 2024 (locul 64 din 142), în 2025 a înregistrat o scădere ușoară (minus 1,1% la scor) și se situează pe locul 68 din 143. Această traiectorie ar putea fi explicată prin faptul că politicile de reformă produc deja efecte structurale vizibile.³

În prezent, discuțiile privind independența și integritatea justiției se află în tranziția dintre ciclul strategic 2022–2025 și noua strategie 2026–2030, cu un accent tot mai clar pe impactul real asupra cetățenilor. Fără date solide și indicatori constanți, reforma rămâne vulnerabilă percepțiilor și contestărilor, iar planificarea riscă să devină una reactivă. Privind spre noul ciclu strategic, este esențial ca strategia să fie orientată spre o „metrică” coerentă a sectorului (sondaje de opinie și percepție, date CEPEJ, măsurători internaționale), bazată pe serii de date relevante și capabile să evedențieze trenduri reale.

1 Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129241&lang=ro.
2 https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/23fa6af0-89b3-4532-a3d9-d1638727d14c_en?filename=moldova-report-2025.pdf
3 Indexul Statului de Drept (WJP) Rule of law index: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2023/Moldova/>

În ultima etapă de implementare a strategiei, cele mai importante realizări au vizat consolidarea instituțională a sistemului de justiție și crearea unor mecanisme mai credibile de integritate și responsabilizare. Un progres major a fost finalizarea resetării organelor de autoadministrare, Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor devenind pe deplin funcționale, cu membri selectați în urma procedurilor de vetting, ceea ce a contribuit la sporirea legitimității și a capacității decizionale a acestor instituții. În paralel, a fost operaționalizat procesul de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, CSM și CSP având în rol central în acest proces, prin consolidarea filtrului de integritate și profesionalism în interiorul sistemului

În același timp, strategia a pus accent pe facilitarea accesului la justiție prin digitalizare, extinderea utilizării videoconferințelor și îmbunătățirea instrumentelor electronice ale instanțelor, măsuri care au redus barierele procedurale și au apropiat serviciile judiciare de cetățeni.

CE FUNCȚIONEAZĂ?

Strategia a contribuit la consolidarea unui nou fundament instituțional al sistemului de justiție, prin procesele de vetting și prin reorganizarea mecanismelor de administrare, care au urmărit restabilirea încrederii și responsabilizarea actorilor din sistem. Aceste intervenții au permis funcționarea mai coerentă a organelor de autoadministrare și au creat premisele unei guvernări judiciare mai stabile, orientate spre integritate și profesionalism.

Parcursul de integrare europeană a avut un rol determinant în dinamizarea cooperării interinstituționale și în orientarea reformelor către standarde europene, determinând instituțiile să acționeze mai coordonat și să livreze rezultate într-un ritm mai accelerat. Alinierea la obiectivele stabilite în cadrul negocierilor de aderare a consolidat disciplina strategică și a contribuit la transformarea unor inițiative fragmentare în politici publice coerente. În paralel, digitalizarea serviciilor din sectorul justiției a evoluat dintr-un concept declarativ într-un program concret, prin extinderea videoconferințelor și modernizarea administrării instanțelor, măsuri care au facilitat accesul la justiție și au redus dependența de proceduri birocratice tradiționale. Astfel, digitalizarea nu a fost percepută doar ca un instrument tehnic, ci ca o componentă esențială pentru creșterea eficienței, transparenței și pentru limitarea intervențiilor inutile ale factorului uman în procesele sensibile ale actului de justiție.

PROVOCĂRI MAJORE

CONTEXT GEOPOLITIC ȘI REGIONAL INSTABIL

PRESIUNEA ACCELERATĂ A AGENDEI DE INTEGRARE EUROPEANĂ

REALIZAREA REFORMELOR CONCOMITENT CU ALTE INIȚIATIVE ȘI REFORME COMPLEXE

CAPACITATE INSTITUȚIONALĂ LIMITATĂ

DEPENDENȚA DE VOINTĂ POLITICĂ CONSTANTĂ

CARE SUNT PROVOCĂRILE?

Implementarea strategiei privind independența și integritatea sectorului justiției a avut loc într-un context marcat de multiple provocări, care au influențat atât ritmul reformelor, cât și modul de prioritizare a intervențiilor instituționale. Un factor determinant a fost mediul geopolitic și regional instabil, care a impus adaptarea continuă a agendei de reformă și a solicitat instituțiilor o capacitate sporită de reziliență și coordonare. În paralel, parcursul de integrare europeană a generat o presiune suplimentară asupra autorităților, prin necesitatea de a livra rezultate concrete într-un termen restrâns, în special în contextul recomandărilor formulate odată cu obținerea statutului de țară candidată. Această suprapunere a agendelor strategice a amplificat sarcina instituțională și a evidențiat limitele de capacitate ale actorilor implicați în implementare.

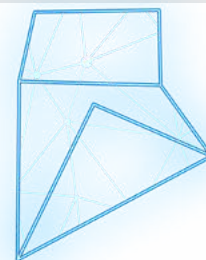
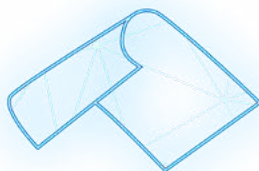
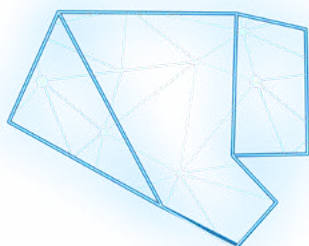
O altă provocare a fost realizarea reformelor concomitent cu inițiative complexe, precum planul de de-oligarhizare și consolidarea mecanismelor anticorupție, care au adăugat un nivel suplimentar de complexitate procesului de transformare a sistemului. În același timp, frecvența modificărilor legislative și dinamica accelerată a intervențiilor normative au generat percepția unei instabilități a cadrului juridic, subliniind necesitatea unei etape de consolidare instituțională și de stabilizare a reformelor deja inițiate. Toate aceste elemente au demonstrat că succesul implementării nu a depins doar de conținutul strategiei, ci și de menținerea unei voințe politice constante și de capacitatea instituțiilor de a gestiona simultan presiuni interne și externe, lecție esențială pentru configurarea următorului ciclu strategic.

„Justiția este exact domeniul unde un caz este prea mult. Justiția are cel mai ambițios standard minim, fiindcă standardul minim pentru justiție este 100%”.

Vladislav Cojuhari, ministru al Justiției

CE TREBUIE FĂCUT ÎN CONTINUARE?

- **ELABORAREA UNUI NOU DOCUMENT STRATEGIC ANCORAT ÎN AGENDA DE ADERARE** – noua strategie trebuie fundamentată pe o evaluare independentă riguroasă și să integreze organic prioritățile europene, cu evaluare și dezvoltare până în decembrie 2026 împreună cu OECD și Uniunea Europeană.
- **STABILIZAREA ȘI CONSOLIDAREA REZULTATELOR OBTINUTE** – în noua strategie accentul trebuie pus pe consolidarea instituțională și pe valorificarea schimbărilor deja realizate, prin trecerea de la reforme permanente la funcționare predictibilă și durabilă.
- **EFICIENȚĂ ȘI ACCES REAL LA JUSTIȚIE** – simplificarea procedurilor și orientarea sistemului spre rezultate concrete, astfel încât justiția să devină mai rapidă, mai previzibilă și mai apropiată de cetățean.
- **CONTINUAREA MECANISMELOR DE INTEGRITATE DUPĂ VETTING** – dezvoltarea unor instrumente permanente de responsabilizare profesională și etică, care să asigure sustenabilitatea rezultatelor obținute.
- **CREȘTEREA ÎNCREDERII CETĂȚENILOR ÎN JUSTIȚIE** – consolidarea transparenței, a comunicării publice și a calității actului de justiție pentru ca rezultatele reformelor să fie resimțite direct de societate și mediul de afaceri.

DIGITALIZAREA

Justiția digitală în acțiune

PRINCIPALELE REZULTATE

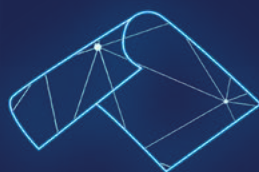
PROGRAMUL INTEGRAT DE GESTIONARE A
DOSARELOR (PIGD) IMPLEMENTAT NAȚIONAL

CREARE ADJAJ: COORDONARE
INSTITUȚIONALĂ INTEGRATĂ A DIGITALIZĂRII

PILOTAREA E-DOSAR (PÂNĂ LA 31
DECEMBRIE 2026)

ECOSISTEM DIGITAL FUNCȚIONAL:
VIDEOCONFERINȚĂ, SRS „FEMIDA”, JUSTAT,
PORTALUL INSTANȚELOR

E-SALĂ DE JUDECATĂ LANSATĂ: ȘEDINȚE
PRIN VIDEOCONFERINȚĂ DIN ORICE LOCAȚIE

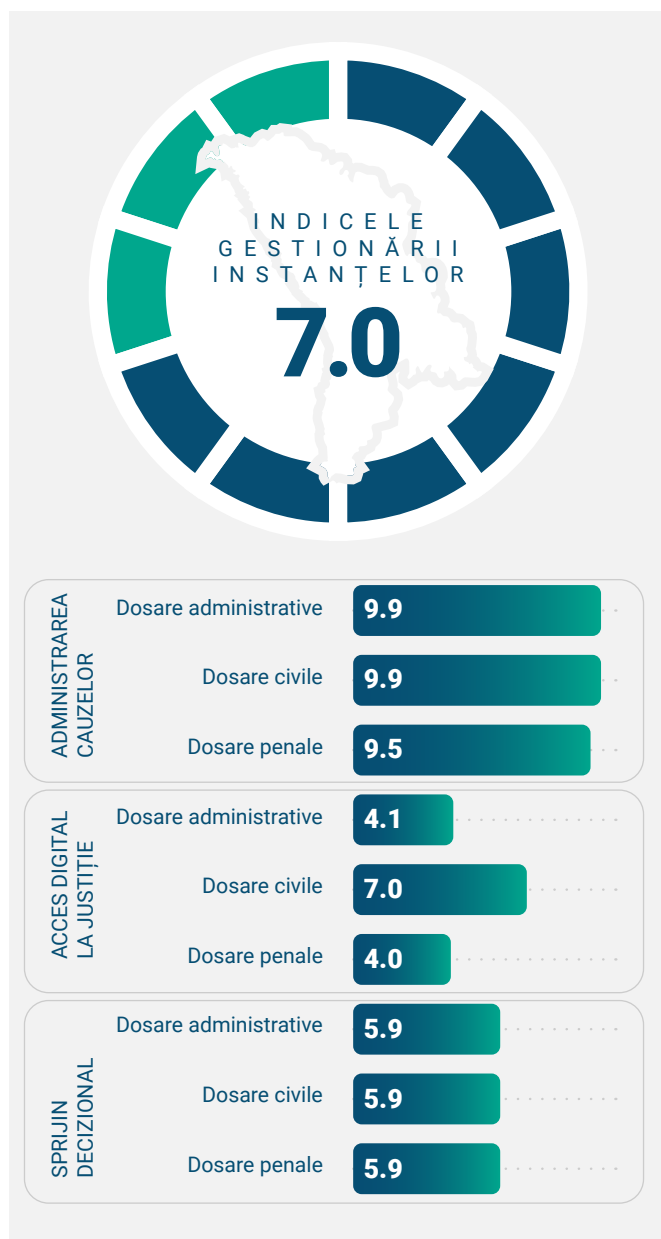

CE SE ÎNTÂMPLĂ?

În contextul celor mai recente date ale Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ), precum și al reformelor instituționale implementate în 2025, Republica Moldova și-a consolidat poziția în domeniul digitalizării infrastructurii judiciare. Potrivit datelor CEPEJ privind integrarea tehnologiilor informației și comunicațiilor în sistemul judiciar, țara se situează în top 20% la nivel european, cu un scor de peste 6,2 din 10, alături de state precum Estonia, România, Letonia, Austria, Croația sau Italia, depășind media europeană la capitolul infrastructură digitală și utilizarea instrumentelor informatice în administrarea instanțelor. Totuși, datele prezintă o evoluție neuniformă – în timp ce gestionarea internă a instanțelor și administrarea dosarelor ating un nivel avansat (peste 7 din 10), comunicarea digitală cu justițiabilii rămâne redusă (aproximativ 4 din 10). Această discrepanță impune orientarea reformei către consolidarea accesului digital al cetățenilor la servicii judiciare și dezvoltarea unor mecanisme de e-justiție centrate pe utilizator.

Arhitectura actuală a sistemului informațional judiciar include mai multe componente esențiale. Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) asigură gestionarea electronică a cauzelor judiciare reprezentând coloana vertebrală a infrastructurii digitale a instanțelor. Noua versiune a PIGD lansată în noiembrie 2025 introduce o schimbare de paradigmă prin interconectarea cu 12 registre publice esențiale – inclusiv Registrul populației, Registrul persoanelor juridice, registre fiscale și vamale, precum și registre relevante pentru investigarea infracțiunilor economice și financiare – creând premisele pentru extinderea interoperabilității cu alte sisteme guvernamentale, cu scopul reducerii timpului de verificare și volumul solicitărilor interinstituționale.

În paralel, soluția informatică „e-Dosar Judiciar”, componentă a PIGD, are ca obiectiv digitalizarea integrală a comunicării procedurale și asigurarea accesului online al părților la documentele și materialele cauzei, în vederea reducerii interacțiunilor fizice dintre instanțe și participanții la proces. În 2025, perioada de pilotare a fost extinsă până la 31 decembrie 2026, pentru ajustarea componentelor tehnice și a fluxurilor digitale, precum și pentru adaptarea progresivă a tuturor actorilor implicați la utilizarea noilor instrumente electronice. Totodată, sistemul de videoconferință, înregistrarea audio a ședințelor prin soluții precum SRS „Femida”, Portalul Național al Instanțelor de Judecată (instanțe.justice.md) – unul dintre cele mai accesate portaluri guvernamentale, cu aproximativ 6.700 accesări zilnice – și SIA JUSTAT, care oferă acces digital la date statistice din justiție, completează ecosistemul digital existent. Lansarea primei e-Săli de judecată în cadrul Judecătoriei Bălți în 2025 reprezintă un pas suplimentar spre dematerializarea procesului judiciar, permițând desfășurarea ședințelor prin videoconferință și conectarea participanților din orice locație, ceea ce contribuie la sporirea accesibilității și flexibilității actului de justiție.

Crearea, în 2025, a Agenției pentru Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească (ADJAJ), prin fuziunea structurilor responsabile anterior de administrarea instanțelor judecătorești și de resursele informaționale juridice, marchează necesitatea trecerii de la o dezvoltare fragmentată a sistemelor informatice la o abordare integrată, bazată pe interoperabilitate instituțională și standardizare tehnică.

În 2025, dezbaterile privind utilizarea inteligenței artificiale (IA) în justiție s-a concentrat pe aplicarea concretă a acesteia în activitatea instanțelor, cu referințe explicite la standarde etice, inclusiv Carta europeană de etică privind utilizarea IA în sistemele judiciare, și la principii de guvernare precum controlul uman efectiv, transparența, responsabilitatea și prevenirea discriminării algoritmice. Discuțiile au vizat

delimitarea rolului IA ca instrument de suport și necesitatea unui cadru juridic care să stabilească limitele utilizării sale. Consensul exprimat la nivel instituțional este că IA trebuie să rămână un instrument de suport pentru activități tehnice – anonimizarea hotărârilor, transcriere automată a ședințelor, analiză statistică, gestionarea volumelor mari de date – fără a substitui rolul constituțional al judecătorului în realizarea actului de justiție.

Din perspectiva organelor de urmărire penală, digitalizarea justiției capătă o dimensiune investigativă pronunțată. Migrarea fenomenului infracțional în mediul digital, utilizarea criptomonedelor, a platformelor online și a instrumentelor de inteligență artificială de către grupări criminale impun adaptarea rapidă a poliției și procuraturii la noile tipologii de infracțiuni. Dezvoltarea competențelor digitale, utilizarea instrumentelor OSINT și a softurilor specializate pentru analiza volumelor mari de date sunt esențiale pentru un răspuns eficient la aceste amenințări. Totodată, această transformare trebuie însoțită de respectarea strictă a drepturilor fundamentale, în special a protecției datelor cu caracter personal și a garanțiilor procesuale, pentru a asigura că tehnologia este utilizată în serviciul cetățeanului și nu în detrimentul acestuia.

În ansamblu, anul 2025 arată că digitalizarea justiției în Republica Moldova nu mai este o reformă izolată, ci o direcție centrală de transformare a sistemului judiciar. Aceasta vizează atât eficiența administrativă, cât și funcționarea corectă și sigură a instituțiilor, cu respectarea garanțiilor procesuale. Provocarea următoarei etape constă nu doar în extinderea instrumentelor digitale, ci în valorificarea inteligenței și eticii a acestora, astfel încât tehnologia să contribuie la un act de justiție mai rapid, mai accesibil și mai previzibil, fără a compromite rolul uman și principiile fundamentale ale statului de drept.

CE FUNCȚIONEAZĂ? În 2025, mai multe componente ale infrastructurii digitale judiciare sunt utilizate la nivel național. PIGD este implementat în toate instanțele, iar sistemul de repartizare aleatorie a cauzelor limitează intervenția umană în distribuirea dosarelor. În cursul anului 2025, programul a fost interconectat cu 12 registre publice gestionate de diferite autorități, inclusiv registre ale populației, ale persoanelor juridice și registre fiscale, ceea ce permite accesarea directă a unor informații relevante în procesul judiciar.

Tehnologia de videoconferință este disponibilă la nivel național și utilizată în diferite tipuri de cauze, inclusiv pentru participarea la distanță a părților și audierea persoanelor din afara instanței. Sistemele de înregistrare audio a ședințelor sunt utilizate în activitatea instanțelor, iar platforma e-Dosar continuă să fie pilotată și ajustată, înregistrând o mică creștere a numărului de cereri depuse comparativ cu anii precedenți. Sistemul informațional JUSTAT furnizează date statistice automatizate privind activitatea instanțelor. Portalul Național al Instanțelor de Judecată (instance.justice.md), unul dintre

„Dacă până acum, fie avocatul, fie participantul la proces urma să parcurgă sute de kilometri de la Chișinău la Edineț sau de la Chișinău la Cahul, pentru a participa la ședință, iar uneori i se comunica, din diverse motive, că aceasta nu mai are loc, astăzi putem spune că sala de judecată a devenit la un click distanță”.

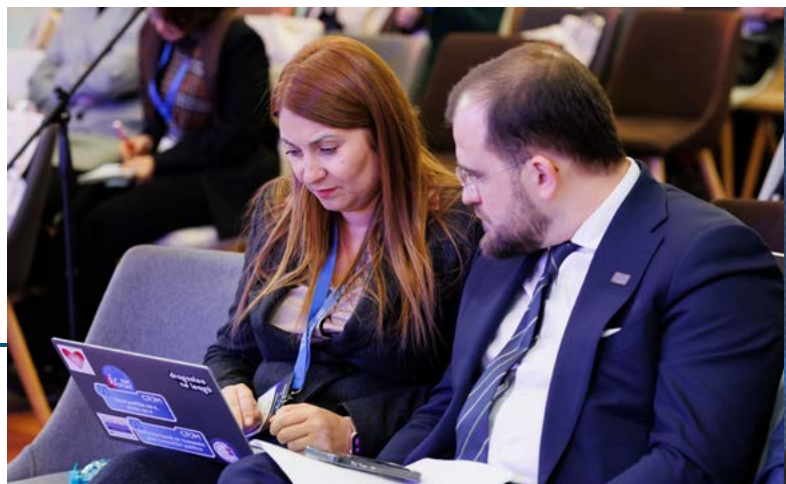
Dumitru Darea, Director, Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească (ADJAJ)

cele mai accesate portaluri guvernamentale, oferă acces public la informații privind activitatea instanțelor, iar portalul Legis.md este utilizat pe scară largă pentru consultarea actelor normative actualizate. În paralel, la nivel instituțional au fost inițiate măsuri pentru consolidarea interoperabilității și coordonării între sistemele informaționale din domeniul justiției.

CARE SUNT PROVOCĂRILE?

În pofida progreselor înregistrate, procesul de digitalizare a justiției continuă să fie marcat de o serie de provocări structurale. Una dintre principalele dificultăți este fragmentarea istorică a dezvoltării sistemelor informaționale. În timp, mai multe instituții au creat platforme proprii pentru administrarea aceluiași procese juridice, în special în domeniul cauzelor penale, fără o interconectare deplină. Acest „egoism instituțional” a generat sisteme paralele, iar interoperabilitatea între instanțe, procuratură și organele de urmărire penală rămâne incompletă. Circulația dosarului electronic între instituții nu este încă realizată integral în format digital.

Digitalizarea mai presupune și costuri semnificative: infrastructură, mentenanță, licențe, securitate cibernetică și suport tehnic. Problema nu ține doar de nivelul alocațiilor, ci

de eficiența utilizării acestora și de implementarea corectă a soluțiilor tehnologice, astfel încât investițiile realizate să nu genereze ulterior cheltuieli suplimentare.

În același timp, cadrul normativ nu reflectă pe deplin transformările digitale. Noțiunile de „dosar electronic” și „document electronic” nu sunt integrate coerent în legislație, în special în procedura penală, ceea ce limitează utilizarea integrală a instrumentelor digitale și transmiterea exclusiv electronică a materialelor între instituții.

Pe lângă aceste aspecte tehnice și normative, dimensiunea umană rămâne esențială. Adaptarea generațiilor cu experiență la noile tehnologii necesită instruire continuă, iar noile generații trebuie formate în domenii precum igiena digitală, protecția datelor și utilizarea instrumentelor licențiate. În domeniul investigațiilor digitale, soluțiile informatice oferă suport în analiza volumelor mari de date – interceptări, descifrări, activități OSINT – însă nu pot substitui analiza umană și nu oferă răspunsuri automate privind identificarea autorilor în cauze complexe, precum fraudele informatice.

În ceea ce privește inteligența artificială, provocările sunt de natură tehnică și conceptuală. Persistă reticențe privind utilizarea acesteia în activități sensibile, cum ar fi motivarea hotărârilor sau procesarea datelor judiciare. Sunt identificate riscuri precum generarea de informații eronate sau raționamente plauzibile, dar false, precum și lipsa transparenței algoritmilor utilizați. În paralel, resursa umană specializată în domeniul tehnologiilor informaționale și al securității cibernetice rămâne limitată.

În același timp, gradul de utilizare al unor platforme digitale, inclusiv e-Dosar, rămâne redus în raport cu potențialul acestora. Datele privind numărul limitat de cereri depuse indică faptul că instrumentele existente nu sunt încă valorificate pe deplin.

La nivel legislativ și tehnic, accesibilitatea și structura bazelor normative constituie o altă limitare. Deși platforma Legis.md permite consultarea actelor normative actualizate, aceasta nu este configurată într-un mod care să faciliteze integrarea în sisteme de inteligență artificială sau procesarea automatizată a datelor legislative, ceea ce limitează dezvoltarea unor soluții avansate bazate pe analiza completă și sistematică a legislației.

CE TREBUIE FĂCUT ÎN CONTINUARE?

- **CONSOLIDAREA INTEROPERABILITĂȚII SISTEMELOR:** Asigurarea interconectării efective între instanțe, procuratură, organele de urmărire penală și alte instituții relevante, astfel încât dosarul electronic să circule integral în format digital. Aceasta presupune nu doar integrare tehnică, ci și optimizarea și simplificarea platformelor existente, precum și consolidarea încrederii și cooperării interinstituționale, pe baza unui angajament comun de implementare eficientă.
- **CLARIFICAREA CADRULUI NORMATIV:** Integrarea coerentă în legislație a noțiunilor de „dosar electronic” și „document electronic”, în special în procedura penală, pentru a permite utilizarea exclusiv electronică a fluxurilor procesuale și eliminarea blocajelor juridice.
- **CREȘTEREA GRADULUI DE UTILIZARE A PLATFORMELOR EXISTENTE:** Simplificarea procedurilor, îmbunătățirea experienței utilizatorului și ajustări tehnice orientate spre nevoile reale ale justițiabililor și profesioniștilor. Sunt necesare campanii de informare publică și măsuri active de creștere a atractivității și accesibilității instrumentelor digitale.
- **PLANIFICARE FINANCIARĂ SUSTENABILĂ:** Asigurarea unei planificări multianuale previzibile pentru infrastructură, mentenanță, securitate cibernetică, licențe și suport tehnic, cu accent pe eficiența utilizării resurselor și evitarea investițiilor redundante.
- **CREȘTEREA NIVELULUI DE INFORMARE ȘI ÎNCREDERE PUBLICĂ:** Educarea societății privind avantajele utilizării serviciilor digitale în justiție și abordarea scepticismului față de utilizarea inteligenței artificiale ca instrument controlat, utilizat cu respectarea standardelor etice, inclusiv a Cartei Europene de Etică și a principiilor deontologice aplicabile justiției digitale.

- **UTILIZAREA DIRECȚIONATĂ A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE:** Implementarea controlată a IA în domenii cu valoare adăugată demonstrată, precum căutarea și analiza rapidă a documentelor, anonimizarea hotărârilor pentru protecția datelor, gestionarea litigiilor repetitive, transcrierea automată audio-text și furnizarea de informare juridică accesibilă pentru cetățeni, cu menținerea controlului uman asupra deciziilor judiciare.
- **DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DIGITALE:** Consolidarea formării continue a profesioniștilor din justiție, inclusiv în domeniul investigațiilor digitale, utilizării OSINT, protecției datelor și securității cibernetice. Este necesară o colaborare mai frecventă între instituțiile statului, profesioniștii din justiție și experții IT, inclusiv prin valorificarea expertizei internaționale.
- **DIGITALIZAREA LITIGIILOR PRIVIND CAUZELE CU GRAD REDUS DE COMPLEXITATE:** Extinderea utilizării procedurilor integral digitale pentru cauzele cu complexitate redusă, inclusiv prin explorarea utilizării inteligenței artificiale în procesele de mediere, conform recomandărilor formulate de parteneri și experți internaționali.

Reforma Justiției și
Combaterea Corupției

Evaluarea externă a justiției –
există viață după vetting?

Modărățoacă
Liliana BARBĂROȘIE
RFI România

Sergiu CARAMAN
Președintele Comisiei Superioare
al Magistraturii

Dumitru OBADĂ
Președintele Comisiei Superioare
al Procuraturii

Nadejda HRIPIEVSCHI
Comisia de Vetting, Monitorizare și
Control al Etichetării și Procuraturii

Andrei BIVOL
Președintele Comisiei de Vetting

Virginia MORARU
Vicepreședinta Comisiei de
Etichetare și RFI

Edmond AHMETI
Directorul General, Științificare și
Asesorare
Procedura de Implementare a Deciziilor
și Procedurile de Etichetare

EXISTĂ VIAȚĂ DUPĂ VETTING?

Cum decurge evaluarea
externă și care sunt lecțiile
învățate după finalizarea
procesului de pre-vetting

PRINCIPALELE REZULTATE

FAZA PRE-VETTING ÎNCHEIATĂ

METODOLOGIA DE EVALUARE ESTE MAI
CLARĂ ȘI MAI PREDICTIBILĂ DECÂT ÎN FAZA
INIȚIALĂ

CURTEA SUPREMĂ EXAMINEAZĂ MAI RAPID
CONTESTAȚIILE ÎMPOTRIVA DECIZIILOR
COMISIILOR

COOPERAREA DINTRE COMISII, CSM ȘI CSP
S-A ÎMBUNĂTĂȚIT SEMNIFICATIV FAȚĂ DE
2024

A FOST ACUMULATĂ EXPERTIZĂ SOLIDĂ
ÎN ANALIZA INTEGRITĂȚII FINANCIARE ȘI A
CONFLICTELOR DE INTERESE

STANDARDELE DE MOTIVARE A DECIZIILOR
SUNT MAI DETALIIATE ȘI MAI CONSISTENTE

EXISTĂ DESCHIDERE INSTITUȚIONALĂ
PENTRU CONSTRUIREA UNEI ETAPE POST-
VETTING MAI SUSTENABILĂ

CE SE ÎNTÂMPLĂ?

Procesul de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor a intrat într-o fază de maturitate. După trei ani de implementare, vetting-ul nu mai este un experiment, ci o realitate structurală a reformei justiției. În ultimul an, ritmul evaluărilor s-a accelerat, metodologia a devenit mai previzibilă, iar cooperarea dintre Comisii și autoritățile naționale (CSM și CSP) s-a consolidat. În același timp, Curtea Supremă a devenit mai eficientă în examinarea contestațiilor împotriva deciziilor Comisiilor, ceea ce contribuie la consolidarea coerenței jurisprudenței și la creșterea predictibilității procesului.

Datele prezentate de către Ministerul Justiției în 2025 arată o distribuție relativ echilibrată a rezultatelor: aproximativ o treime dintre subiecți au promovat, o treime nu au promovat, iar o treime au ales să părăsească sistemul înainte de finalizarea procedurii. Acest fapt confirmă că mecanismul nu a fost aplicat formal și a produs efecte reale în filtrarea integrității, or peste 60% din subiecți nu se mai regăsesc în sistem.

În paralel, însă, sistemul judiciar resimte puternic efectele secundare ale procesului. Numărul funcțiilor vacante la Curțile de Apel și la Curtea Supremă de Justiție (de circa 50%) rămâne ridicat. Interimatul în funcții de conducere a devenit regulă, nu excepție. În procuratură, situația este mai stabilă numeric, dar presiunea pe instituțiile specializate rămâne semnificativă.

Un element nou discutat intens este apropierea momentului de finalizare a actualei etape de vetting. În lipsa unei decizii politice clare privind extinderea sau închiderea procesului, sistemul funcționează într-un climat de incertitudine. Iar această incertitudine afectează atât candidaturile la funcții superioare, cât și planificarea instituțională pe termen mediu.

„Există viață și până la vetting, și după vetting și în timpul lui, dar..calitatea vieții se poate schimba în funcție de rezultatele vetting-ului”

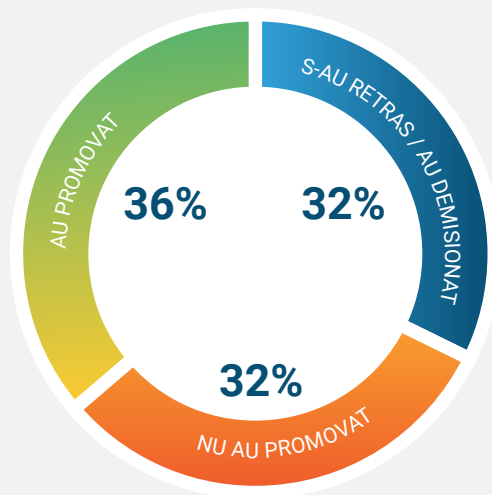
Dumitru Obadă,
Președintele Consiliului Superior al Procurorilor

CE FUNCȚIONEAZĂ?

În primul rând, standardele de evaluare sunt mai clare și mai consistente decât la începutul procesului. Analiza integrității financiare și etice este mai structurată, iar comunicarea motivării deciziilor este mai detaliată. În al doilea rând, cooperarea instituțională s-a îmbunătățit. Comisiile, CSM și CSP interacționează mai eficient, iar procedurile par să fie mai bine coordonate. Există o acumulare reală de expertiză tehnică, inclusiv în analiza fluxurilor financiare complexe. Această evoluție se datorează, în mare măsură, mecanismului de pre-vetting, care, deși este acum finalizat, a pus bazele unor reglementări și practici mai riguroase. În al treilea rând, mecanismul a generat un efect de autoreglare: o parte dintre judecători și procurori au ales să părăsească sistemul fără a aștepta finalizarea procedurii. Acest fenomen, deși creează temporar dificultăți, a contribuit la o clarificare a profilului profesional al sistemului.

Un alt element pozitiv este faptul că procesul de contestare în instanță funcționează. Existența controlului jurisdicțional asupra deciziilor Comisiilor consolidează legitimitatea întregului mecanism și reduce riscul de arbitrar. În fine, există o deschidere reală pentru a construi o etapă post-vetting. Se discută despre consolidarea ANI, despre rolul colegiilor CSM și CSP și despre integrarea expertizei acumulate în mecanisme permanente de evaluare.

**REZULTATELE VETTING-ULUI
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR**
(noiembrie 2025)

CARE SUNT PROVOCĂRILE?

Cea mai serioasă provocare este deficitul de resurse umane. Sistemul judecătoresc din Republica Moldova se confruntă cu un deficit sever de personal, cu aproximativ 120 de funcții de judecător vacante (decembrie 2025). Numărul candidaților la funcțiile din instanțele superioare este în scădere. Motivele invocate sunt multiple: volumul mare de muncă, diferența salarială relativ modestă, incertitudinea legată de viitorul reformei și caracterul invaziv al procedurii de evaluare. Funcțiile vacante afectează direct eficiența sistemului. Interimatul prelungit în funcții de conducere reduce capacitatea de planificare strategică și creează fragilitate instituțională.

O altă provocare este dilema privind extinderea vetting-ului. Continuarea evaluării pentru întregul corp al judecătorilor ar putea genera un nou val de demisii și blocaje. Oprirea procesului fără mecanisme alternative solide ar putea însă limita impactul reformei. Indecizia este, în acest moment, cel mai mare risc.

Capacitatea instituțională post-vetting rămâne insuficient clarificată. CSM și CSP nu dispun de secretariate și echipe analitice comparabile cu cele ale Comisiilor. Fără un plan concret de transfer de competență și resurse, există riscul unei rupturi între faza excepțională și mecanismele permanente.

De asemenea, experiența altor state, inclusiv Albania, arată că procesele de evaluare masivă pot produce întârzieri semnificative în examinarea dosarelor și pot afecta percepția publică dacă durează excesiv. Acest lucru deja este vizibil și pentru sistemul din Republica Moldova. Cele mai recente date (2024), arată că la Curtea Supremă de Justiție au intrat 6.390 de dosare și au fost soluționate 4.646, iar restanța a crescut la 6.937 (+33,6% față de 2023). La Curtea de Apel Centru s-au soluționat doar 56% din dosarele aflate pe rol, iar la nivelul tuturor curților de apel restanța a ajuns la 23.395 de dosare (+34,8%). Dacă plecările continuă și recrutările întârzie, datele pentru 2025 ar putea indica un impact și mai sever.

În fine, conflictul dintre calitate și viteză rămâne central. Evaluările riguroase necesită timp. Dar sistemul judiciar are nevoie de stabilitate și predictibilitate. Gestionarea acestui echilibru este esențială.

CE TREBUIE FĂCUT ÎN CONTINUARE?

- Adoptarea unei decizii politice clare privind durata vetting-ului. Reforma nu poate rămâne într-o zonă de ambiguitate. Este necesar un calendar public, realist și ferm, asumat de către toți actorii, inclusiv politic.
- Elaborarea și adoptarea unei strategii oficiale de tranziție post-vetting. Aceasta trebuie să definească rolul CSM, CSP și ANI în evaluarea continuă a integrității și performanței.
- Consolidarea ANI ca pilon principal pentru verificarea averilor și conflictelor de interese. Integritatea financiară în serviciul public, și în particular în sistemul judecătoresc și cel al procuraturii trebuie să devină parte a controlului permanent, nu doar a evaluării excepționale.
- Integrarea expertizei acumulate de Comisii în structurile permanente. O parte dintre analiști și specialiști ar putea fi preluați temporar de către instituțiile relevante pentru a asigura continuitatea standardelor.
- Creșterea atractivității funcțiilor din instanțele superioare. Majorarea salarială, reducerea volumului prin digitalizare și clarificarea perspectivelor de carieră sunt măsuri necesare.
- Accelerarea concursurilor și ocuparea funcțiilor vacante. Stabilitatea sistemului depinde de ocuparea rapidă și transparentă a pozițiilor cheie.
- Transparență și raportare periodică. Comunicarea publică privind progresul reformei trebuie să fie constantă, pentru a menține încrederea cetățenilor.

CORUPȚIA: REZULTATELE COMBATERII CORUPȚIEI ȘI ALE RECUPERĂRII ACTIVELOR ILICITE

PRINCIPALELE REZULTATE

MODIFICĂRI LEGISLATIVE RELEVANTE (DEFINIREA „DIFERENȚEI SUBSTANȚIALE”, AJUSTĂRI SANȚIONATORII, CONSOLIDAREA RĂSPUNSULUI LA CORUPȚIA ELECTORALĂ)

CADRU FORMAL DE COOPERARE INTERINSTITUȚIONALĂ PENTRU SPRIJINIREA PA (DETAȘĂRI ȘI SUPT OPERAȚIONAL)

CREȘTEREA NUMĂRULUI DE CAUZE DE CORUPȚIE TRANSMISE ÎN INSTANȚĂ

271 CAUZE INVESTIGATE DE CNA ȘI 55 CAUZE INVESTIGATE DE PROCURORII ANTICORUPȚIE, CU PREOCUPĂRI PRIVIND SCĂDEREA PONDERII DOSARELOR DE MARE CORUPȚIE

APLICAREA DE SECHESTRE SEMNIFICATIVE 191,7 MILIOANE LEI BUNURI INDISPONIBILIZATE (≈ 60 MILIOANE LEI ÎN CAUZE DE CORUPȚIE), 280 DELEGAȚII EXECUTATE DE ARBI ÎN 2025

INTRODUCEREA CONFISCĂRII DE LA TERȚI, INVESTIGAȚIILOR FINANCIARE PARALELE ȘI POST-CONDAMNATORII, MECANISME DE EXECUTARE INTERNAȚIONALĂ. ȘI CONSOLIDAREA INSTRUMENTELOR DE RECUPERARE A ACTIVELOR (CONFISCARE DE LA TERȚI, INVESTIGAȚII FINANCIARE PARALELE, EXECUTARE INTERNAȚIONALĂ)

Discuții susținute de
Ambasada Franței în
Republica Moldova.

CE SE ÎNTÂMPLĂ?

Indicele Percepției Corupției

MOLDOVA

Scor

42/100

Loc

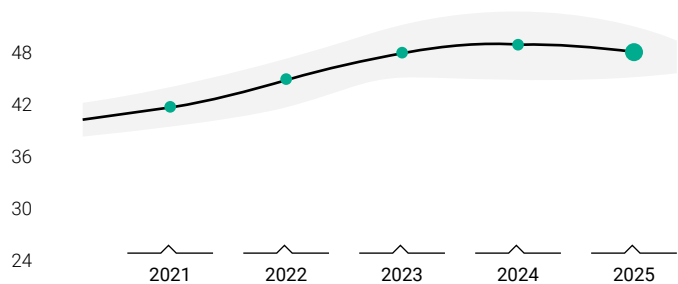
80/182

Evoluția scorului

-1

comparativ cu 2024

Corupția rămâne una dintre cele mai mari îngrijorări pentru cetățenii moldoveni, alături de nivelul de trai, nivelul de dezvoltare economică, asigurarea păcii și dezvoltarea infrastructurii, așa cum este evidențiat în ultimul Barometru al Opiniei Publice.¹ La nivel internațional, Republica Moldova a coborât cu un punct în Clasamentul Indicelui Percepției Corupției elaborat de Transparency International, ocupând în anul 2025 locul 80 din 182 de țări, cu un scor de 42 de puncte (în scădere ușoară de la 43 în 2024), depășind totuși țări precum Ucraina, Bulgaria și Ungaria².

În 2025, agenda anticorupție din Republica Moldova a evoluat simultan pe două direcții: (i) consolidarea cadrului normativ și reconfigurarea atribuțiilor între instituțiile-cheie, și (ii) o presiune crescândă (internă și externă) pentru rezultate verificabile în combaterea corupției de nivel înalt și în recuperarea activelor ilicite. Această etapă este caracterizată mai puțin de lipsa unor instrumente legale și mai mult de dificultatea transformării acestora în performanță instituțională stabilă, în condițiile unei competiții între două obiective: investigații credibile și asigurarea continuității dosarelor.

Reconfigurarea intrată în vigoare la 1 martie 2024 privind delimitarea competențelor CNA și PA a urmărit o clarificare a rolurilor în prevenire, investigare și urmărire penală.

Totuși, discuțiile din panel au indicat că delimitarea de competențe, fără un pachet complet de resurse (sediul, personal, buget, dotări și capacitate analitică), poate produce efecte tranzitorii adverse: încetinirea livrărilor pe segmentul de mare corupție, fragmentarea fluxurilor operaționale și apariția unor zone gri privind transferul cauzelor și responsabilităților.

În același timp, anul 2025 a adus o intensificare a dezbaterilor privind arhitectura instituțională a procuraturilor specializate, inclusiv prin inițiativa de comasare (PACCO), votată în primă lectură de către Parlament. Dezbaterile a scos în evidență o tensiune structurală: nevoia de reforme rapide în contexte percepute ca fiind de risc (inclusiv corupție electorală și finanțare ilegală) versus necesitatea unei guvernante a reformelor bazate pe consultare, analiză de impact, continuitatea urmăririi penale și protejarea independenței procurorilor specializați. În raportul său din 4 noiembrie 2025³ Comisia Europeană constată necesitatea îmbunătățirii cooperării între PA și CNA, acordării unui sediu PA și suplینirea semnificativă a pozițiilor de personal la PA.

Pe dimensiunea recuperării activelor, agenda publică s-a deplasat de la discuții generale despre sechestrare către întrebarea de fond a eficienței lanțului complet: identificare–indisponibilizare–confiscare–administrare–valorificare–recuperare efectivă. În această logică, ARBI devine un actor central, însă performanța finală depinde de cooperarea funcțională cu procuraturile, instanțele și mecanismele de executare, inclusiv în componenta transfrontalieră, dar și de dependența ARBI de CNA.

¹ Institutul de Politici Publice, Barometrul Opiniei Publice, Septembrie 2025: <https://ipp.md/wp-content/uploads/2025/09/Sondaj-BOP-2025.pdf>.

² Transparency International, Indicele Percepției Corupției 2025: <https://www.transparency.org/en/cpi/2025>.

³ A se vedea https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/23fa6af0-89b3-4532-a3d9-d1638727d14c_en?filename=moldova-report-2025.pdf

CE FUNȚIONEAZĂ?

În 2025, se pot identifica câteva elemente funcționale care indică maturizarea treptată a politicilor anticorupție și de recuperare a activelor. În primul rând, legislativul a definit sintagma „diferență substanțială” fapt care oferă o claritate și previzibilitate la calificarea faptelor de îmbogățire ilicită, dând curs unei adrese mai vechi a Curții Constituționale. La fel, a fost revizuită politica penală în materie de pedepse penale pentru infracțiunile de corupție și conexe celor de corupție. Codul contravențional a fost completat cu contravenția de corupere electorală pasivă constatată careia a fost dată inițial în competența Centrului Național Anticorupție, însă începând cu anul 2025, poliția la fel are atribuția de a constata aceste contravenții.

Specializarea judecătorilor crește ritmul examinării dosarelor de corupție, printr-o mai bună organizare, planificare a ședințelor și gestionare a probelor. Totuși, specializarea produce efecte doar dacă este însoțită de resursă umană și de condiții instituționale de funcționare. În 2025 a crescut și numărul de cauze de corupție și conexe celor de corupție transmise pentru judecare. Astfel, 271 de cauze investigate de ofițerii Centrului Național Anticorupție și 55 investigate de procurorii anticorupție au ajuns pe masa judecătorilor.

Recuperarea activelor începe să fie tratată ca o componentă distinctă și tehnică a politicii anticorupție, nu doar ca o consecință secundară a urmăririi penale. Setul de instrumente introdus recent (confiscare de la terți, sechestru planificat, definirea proprietății efective, proceduri speciale în anumite ipoteze) corespunde direcției europene de „follow the money” și poate crește eficiența sistemului dacă este aplicat consecvent. În al doilea rând, ARBI își consolidează rolul de nod operațional în identificarea și indisponibilizarea bunurilor, inclusiv prin acces la un număr semnificativ de baze de date și utilizarea canalelor internaționale de cooperare. Această infrastructură reduce costurile de timp în localizarea activelor și poate accelera măsurile asigurătorii în cauzele relevante.

„Simpla recuperare la buget nu mai este suficientă. Beneficiul trebuie să se vadă”.

Radu Nicolae
Expert internațional

CARE SUNT PROVOCĂRILE?

Comparativ cu anul 2023, când 18 subiecți de rang înalt au fost trimiși în judecată, în anul 2024 doar 8 subiecți din această categorie au fost deferiți justiției, iar rezultatele pentru 2025 vor fi vizibile abia în 2026, un declin destul de serios care poate fi explicat inclusiv de impactul modificărilor din 2024 cu privire la decuplare. Astfel, una dintre cele mai serioase preocupări vizează capacitatea operațională a Procuraturii Anticorupție. În pofida așteptărilor ridicate privind combaterea corupției la nivel înalt, instituția funcționează cu un deficit major de personal, cu resurse financiare limitate și cu suport tehnic insuficient. Bugetele din ultimii ani nu au crescut proporțional cu sarcinile, iar structura de investigație este subdimensionată.

În același timp, modificările privind delimitarea competențelor au generat perioade de ajustare și incertitudine. Divergențele de opinie din panel au reflectat două diagnostice diferite: unii au pus accent pe lipsa de voință și curaj instituțional, alții pe lipsa de capacitate structurală. Această tensiune de perspectivă rămâne una dintre provocările centrale ale reformei.

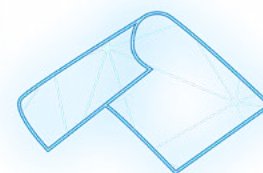
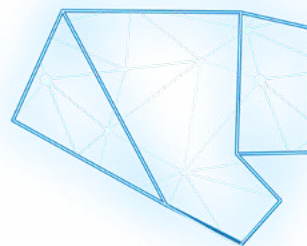
Participanții au subliniat riscul reformelor frecvente și al reorganizărilor succesive, în special în contextul inițiativelor legislative recente (inclusiv PACO). Schimbările rapide de competență, inițiate în regim de urgență, pot afecta continuitatea investigațiilor și pot genera perioade de adaptare care slăbesc performanța operațională. S-a remarcat că instabilitatea managerială și incertitudinea privind viitorul instituțiilor specializate afectează moralul și predictibilitatea sistemului. În combaterea corupției la nivel înalt, stabilitatea este un element esențial pentru rezultate sustenabile.

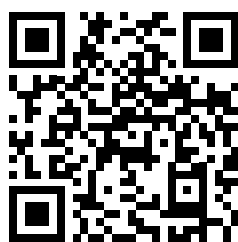
Un semnal de alarmă major a fost lipsa totală a candidaților la concursul pentru completele specializate anticorupție. În pofida cadrului legal și a sprijinului tehnic oferit, niciun judecător nu a aplicat. Cauzele id entificate includ: lipsa garanțiilor salariale și sociale suplimentare; expunerea publică intensă și presiunea reputațională; riscul de denigrare și atacuri; lipsa infrastructurii dedicate. Această situație ridică o problemă de sustenabilitate: fără mecanisme reale de motivare și protecție, instituțiile specializate pot rămâne funcționale doar pe hârtie.

În pofida eforturilor declarate și a unor rezultate punctuale, percepția publică cu privire la combaterea corupției rămâne rezervată. Așteptările societății sunt orientate către rezultate concrete: dosare de rezonanță, condamnări definitive și confiscări efective. Această diferență dintre efort instituțional și percepția finalității reprezintă o presiune constantă asupra sistemului și o provocare de comunicare, dar și de performanță.

CE TREBUIE FĂCUT ÎN CONTINUARE?

- **EVALUARE FUNCȚIONALĂ A DELIMITĂRII CNA-PA, BAZATĂ PE DATE ȘI REZULTATE**
Realizarea unui audit operațional (fluxuri de dosare, timpi de investigare, calitatea probelor, ponderea cauzelor de mare corupție, rezultate judiciare), urmat de ajustări punctuale. Recomandarea este evitarea „resetărilor” instituționale, în favoarea corecțiilor calibrate.
- **PACHET DE CONSOLIDARE INSTITUȚIONALĂ PENTRU PA**
Asigurarea unui sediu funcțional, a unui buget distinct și predictibil, completarea schemelor de personal (inclusiv investiții în investigare financiară, analitică și suport tehnic), precum și dotări din resurse publice pentru a reduce dependența de proiecte externe.
- **STABILITATE ȘI CONTINUITATE ÎN REFORME**
Orice propunere de reorganizare majoră (precum inițiativa PACCO) trebuie să fie precedată de consultări reale, analiză cost-beneficiu, evaluarea riscurilor asupra dosarelor pendinte și un plan de tranziție care garantează continuitatea urmăririi penale și protecția mandatului procurorilor specializați.
- **POLITICI DE MOTIVARE ȘI PROTECȚIE PENTRU FUNCȚIILE ANTICORUPȚIE**
Introducerea unui set de garanții salariale/ sociale, măsuri de securitate, reacție instituțională la intimidare și denigrare, precum și suport psihologic și logistic, în special pentru judecătorii și procurorii care gestionează cauze de corupție de rezonanță.
- **INTERVENȚII ÎN REGIMUL ANI PENTRU PREVENIREA ÎNSTRĂINĂRII BUNURILOR**
Permitere legală a aplicării sechestrului imediat după actul de constatare, astfel încât bunurile suspecte să nu poată fi transferate până la obținerea unei hotărâri definitive.
- **CONSOLIDAREA LANȚULUI COMPLET DE RECUPERARE A ACTIVELORE**
Dezvoltarea capacităților de administrare și valorificare (inclusiv valorificare anticipată, acolo unde este justificată), extinderea investigațiilor financiare post-condamnatorii, îmbunătățirea cooperării transfrontaliere și alinierea consecventă la standardele UE 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor.
- **CLARIFICĂRI OPERAȚIONALE PENTRU SCHIMBUL DE INFORMAȚII ÎN CAUZE PENDINTE**
Elaborarea unor reguli/protocoale care permit transmiterea controlată de informații către organisme autorizate (comisii de evaluare etc.), fără afectarea urmăririi penale, cu criterii clare și responsabilități definite.
- **STRATEGIE DE COMUNICARE ORIENTATĂ PE FINALITATE**
Comunicarea publică trebuie să depășească etapa de anunțuri despre inițierea cauzelor și să includă actualizări periodice privind deznodământul dosarelor relevante, confiscările și recuperările efective, pentru a reduce decalajul dintre „efort” și „rezultat” în percepția publică.

Puteți susține activitățile
de cercetare și advocacy
ale CRJM printr-o
[donație online.](#)

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
Chișinău MD-2001,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

[crjm.org](https://www.facebook.com/crjm.org)

[crjmoldiva](https://twitter.com/crjmoldiva)

